

Regeringskansliet, utbildningsdepartementet

Eskilstuna kommuns yttrande över remiss - Utökade registerkontroller i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter (U2025/01126)

Övergripande synpunkter

Eskilstuna kommun ser att utredningsförslaget i samtliga tre delar har ett gott syfte. Eskilstuna kommun stödjer intentionen att stärka skyddet för barn och unga inom utbildningsväsendet genom utökade registerkontroller. Samtidigt är det avgörande att dessa åtgärder genomförs på ett sätt som respekterar individens personliga integritet och säkerställer en rättssäker och effektiv hantering som inte fördröjer rekryteringsprocesser eller på annat sätt inverkar negativt på kompetensförsörjningen.

Förslag ett - Utökade registerkontroller inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Fler brottstyper

Eskilstuna kommun ser positivt på förslaget att utöka registerkontrollerna i samband med att en person ska anställas, anlitas eller tas emot på annat sätt i skola eller annan utbildningsverksamhet till att omfatta fler brott, såsom hedersrelaterade brott, narkotikabrott, vapenbrott och brott kopplade till rekrytering till kriminella nätverk. Detta ligger i linje med skolans intresse och ansvar att skydda barn och unga både från övergrepp och annan skadlig påverkan.

Kommunal vuxenutbildning

Eskilstuna kommun välkomnar förslaget att införa registerkontroller inför anställning på Komvux. Brottstyperna som kontrolleras skulle kunna vara samma som för andra skolformer.

Kontroller av redan anställd personal i skola och annan utbildningsverksamhet

Eskilstuna kommun välkomnar förslaget att ge arbetsgivare rätt att genomföra belastningsregisterkontroll av redan anställda inom i skolan och annan pedagogisk verksamhet. Sådana kontroller bör göras på samma kategorier av medarbetare som ska visa registerutdrag inför anställning och innefatta samma typ av registerutdrag som ska

visas upp av den som nyanställs vid samma tidpunkt. Sådana kontroller bör göras med ett förutbestämt tidsintervall som är lika för alla.

Formerna för kontroll av redan anställd personal i skola och annan utbildningsverksamhet behöver kunna göras utan att bygga in en stor administrativ börda för arbetsgivarna. Förslagsvis genom att arbetsgivaren årligen, eller med annan lämplig intervall, ska kunna skicka en fil med personnummer på anställda till Polismyndigheten för att sedan få tillbaka en lista med de som förekommer i belastnings- eller misstankeregistret avseende samma brott som gäller vid nyanställning. Detta förfaringsätt skulle innebära mindre administrativ börda än om arbetsgivaren ska begära att få se registerutdrag från var och en av sina medarbetare. En hantering där arbetsgivaren ålägger alla medarbetare att, från Polismyndigheten, begära ut och visa upp ett registerutdrag skulle skapa onödig administration för både arbetsgivare, medarbetare och Polismyndigheten.

Önskvärt vore om kontroll även kan göras på alla som redan är anställda inom skolan och annan pedagogisk verksamhet i samband med denna författnings ikraftträdande.

Förkortad giltighetstid för registerutdrag

Att korta giltighetstiden för registerutdrag, från tolv månader till sex månader, bedöms som bra. Men det behöver säkras upp att Polismyndigheten får tillräckliga resurser så att det inte fördröjer arbetsgivares rekryteringsprocesser om registerutdraget inte kan skickas tillräckligt snabbt till den som erbjudits anställning inom skola eller annan utbildningsverksamhet.

Misstankeregister

Eskilstuna kommun ser positivt på förslaget att utöka registerkontrollerna i anställningsprocesser att omfatta även misstankeregister. Arbetsgivare behöver ett brett beslutsunderlag för att kunna ta korrekta och väl avvägda beslut om anställning.

Eskilstuna kommun ser dock en risk att människor som oskyldigt anklagas eller misstänks för brott kan komma att betraktas av arbetsgivare som om de vore skyldiga och därmed inte anställas. Det är viktigt att gränsdragningen blir så som utredningen föreslår; att misstankeregistret endast omfattar misstanke om brott där åtal har väckts. Detta eftersom det kan få allvarliga och långtgående konsekvenser för den som är misstänkt för ett brott som omfattas av utredningsförslaget. Om det beslutas att införa misstankeregisterkontroll föreslår Eskilstuna kommun att lagstiftaren ger stöd och vägledning till arbetsgivare avseende hur information ur misstankeregistret ska värderas och hanteras. Detta för att säkerställa en rättssäker hantering.

Vi vill också betona behovet av att klargöra hur information från misstankeregisterkontroller ska hanteras inom organisationen. Det är viktigt att fastställa vilka roller som har rätt att del av sådan information samt att säkerställa att hanteringen sker i enlighet med gällande dataskyddslagstiftning. Det är även viktigt att fastställa vilka roller som är ansvariga för att agera på sådan information.

Godkännande och tillsyn av enskilda huvudmän

Eskilstuna kommun tycker det är en rimlig följd att godkännande och tillsyn av enskilda huvudmän inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet får göras även av misstankeregister om det beslutas att utöka registerkontrollerna vid anställning inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Det behöver klargöras vilket ansvar huvudmän för fristående förskolor och skolor har när det gäller att genomföra registerkontroller inför anställning. Det är viktigt att säkerställa en enhetlig tillämpning av regelverket.

Domstolarnas skyldighet att underrätta Skolinspektionen om vissa domar

Eskilstuna kommun tycker det är en rimlig följd av förslaget ovan att domar vid fler brott ska omfattas av domstolarnas skyldighet att underrätta Skolinspektionen om vissa domar i brottmål.

Förslag två - Belastningsregisterkontroll vid antagning till vissa högskoleutbildningar

Eskilstuna kommun tillstyrker förslaget att införa belastningsregisterkontroller, utifrån nämnda brottstyper, vid antagning till högskole- och yrkeshögskoleutbildningar där studenter under eller efter utbildningen kommer i kontakt med barn, unga eller andra skyddsvärda grupper. Det är rimligt att säkerställa att personer som inte är lämpliga för sådana yrken inte påbörjar utbildningar som leder till dessa yrken.

Därför föreslår Eskilstuna kommun att förslaget även ska omfatta krav på motsvarande registerkontroll inför antagning till yrkesutbildningar på gymnasial nivå för vuxna, som är ämnade att leda till yrken där registerkontroll får eller ska göras inför nyanställning. Om registerkontroll införs för yrkesutbildningar även på gymnasial nivå för vuxna behöver det tydliggöras hur sådan kontroll ska genomföras och dokumenteras hos utbildningsanordnaren.

Eskilstuna kommun föreslår att en tidsbegränsning införs, exempelvis att endast domar de senaste tre åren beaktas. Detta för att undvika att personer med sonade brott, som begåtts för länge sedan, utestängs från utbildning och arbetsmarknad.

Förslaget om att enskilda utbildningsanordnare ska ges tillgång till känsliga personuppgifter i Universitets- och högskolerådets antagningsregister bedöms som riskfyllt och Eskilstuna kommun anser att det bör hanteras på annat sätt för att säkerställa skyddet för utbildningssökandes personliga integritet.

Förslag tre - Ny grund för avskiljande av studenter

Eskilstuna kommun har inga invändningar mot förslaget att införa en ny grund för avskiljande av studenter i högskolan och yrkeshögskolan. Det är viktigt att lärosäten har möjlighet att agera när en student utgör en risk för andra studenter eller personal.

Övriga synpunkter

Arbetsbörda och kostnader

Eskilstuna kommun bedömer att förslagen om utökade kontroller med stor sannolikhet medför ökad administration vilket leder till en ökad kostnad för huvudmän. Det är därför viktigt att utveckla effektiva rutiner för hantering av registerkontroller.

Personlig integritet och rättssäkerhet

Eskilstuna kommun anser att alla åtgärder som vidtas med anledning av utökade registerkontroller måste ske med respekt för individens rätt till personlig integritet och rättssäkerhet. Det är särskilt viktigt vid kontroll av misstankeregister samt vid kontroll av redan anställda.

Det är viktigt med ett stöd och förtydligande om det blir så att arbetsgivare själva förväntas bedöma när det finns ett berättigat intresse att göra registerkontroller inför anställning i utbildningsväsendet för att få en enhetlig och rättssäker tillämpning av regelverket. Skyddet för den personliga integriteten behöver även beaktas om information i detta syfte förs mellan myndigheter eller när uppgifter tillgängliggörs på annat sätt.

ESKILSTUNA KOMMUN